Sveriges Kommuner och Regioner

**YTTRANDE**

2026-10-23

Vårt ärendenr:
SKR2026/01416
Ert ärendenr:
LI2026/01167

Avdelningen för samhällsutveckling och digitalisering
Talat Gundogan
Love Edenborg

Mottagare
Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

# Regler om livscykel-GWP och gränsvärden för byggnaders klimatpåverkan

## Sammanfattning

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) välkomnar att krav på beräkning och redovisning av byggnaders klimatpåverkan utvecklas och att gränsvärden införs. Offentliga fastighetsägare har ett stort ansvar för att minska klimatpåverkan från nybyggnation samtidigt som investeringar ska ge långsiktigt funktionella, säkra och kostnadseffektiva lokaler för samhällsviktig verksamhet.

Reglerna bör genomföras med tydliga och jämförbara beräkningsmetoder, tillräcklig framförhållning, nationellt stöd och en tillsynsmodell som är likvärdig över landet. Krav och gränsvärden behöver kombineras med stegvis skärpning och återkommande utvärdering. Det är särskilt viktigt att de ekonomiska och organisatoriska konsekvenserna för kommuner och regioner som byggherrar och fastighetsägare redovisas tydligt.

Sveriges Kommuner och Regioner;

- tillstyrker att livscykel-GWP beräknas och redovisas samt att gränsvärden införs, under förutsättning att tillämpningen följs upp och utvecklas stegvis;
- tillstyrker en enhetlig beräkningsmetod, bruttoarea (BTA), hög täckningsgrad och uppräkning till 100 procent, förutsatt tydlig vägledning och proportionerliga krav på underlag;
- begär att övergången från dagens klimatdeklarationssystem till de nya reglerna inte skapar ett glapp i klimatberäkningar, data eller uppföljning;
- avstyrker att kommunala byggnadsnämnder får ett nytt kontrollansvar utan att kompetens, systemstöd, vägledning och finansiering är säkerställda;
- framhåller behovet av teknikneutral styrning. Mot bakgrund av elektrifiering av industri och transporter och risk för effektbrist, bör

**Sveriges Kommuner och Regioner**
info@skr.se, www.skr.se
*Post:* 118 82 Stockholm *Besök:* Hornsgatan 20
*Tfn:* 08-452 70 00 *Org nr:* 222000-0315

faktorer beakta effekter på energisystemet i stort och undvika favorisera el till uppvärmning, framför fjärrvärme.
- begär att gränsvärden och undantag bedöms särskilt för samhällsviktiga och tekniskt komplexa offentliga byggnader samt att reglerna inte leder till försämrad funktion, säkerhet, beständighet eller inomhusmiljö.

## Sveriges Kommuner och Regioners synpunkter

### Stegvis utveckling av klimatberäkningar och gränsvärden

Det är positivt att klimatpåverkan synliggörs genom gemensamma beräkningar och att gränsvärden införs för byggskedet. En nationell metod kan stärka jämförbarheten mellan projekt och ge byggherrar, projektörer och byggbranschen tydligare incitament att minska utsläppen. Samtidigt innehåller livscykelberäkningar metodval och datakällor som utvecklas över tid. Gränsvärdena bör därför införas med en tydlig tidsplan och skärpas först efter en fördjupad utvärdering i god tid före varje skärpning.

Utvärderingen bör redovisa faktisk klimatnytta, kostnadseffekter, tillgång till verifierbara produktdata, konsekvenser för konkurrens och mindre leverantörer samt hur reglerna påverkar olika byggnadskategorier. För offentliga fastighetsägare bör den även belysa konsekvenser för investeringsplanering och möjligheten att tillgodose behov av skolor, förskolor, vård- och omsorgslokaler och andra samhällsviktiga byggnader.

### Gränsvärden för offentliga och tekniskt komplexa byggnader

Ett gemensamt gränsvärde per byggnadskategori skapar tydlighet, men behöver utformas med hänsyn till skillnader i funktion, säkerhetskrav, tekniska installationer, takhöjd, verksamhetskrav och lokala förutsättningar. Sjukhus, laboratorier, simhallar, beredskapslokaler och andra byggnader med särskilda tekniska krav kan ha en annan klimatprofil än mer standardiserade byggnader.

Möjligheten till ett individuellt påslag kan vara ett nödvändigt skydd mot orimliga utfall, men kriterierna behöver vara nationellt tydliga, transparenta och möjliga att tillämpa likvärdigt. Beslut bör motiveras och kunna följas upp. Undantag eller påslag bör inte bli en generell väg runt gränsvärdena, utan hantera dokumenterade och objektiva förutsättningar.

Boverket föreslår för flerbostadshus ett gränsvärde på 235 kg $CO_2$ e/m² BTA. Det bör inte skärpas enbart med hänvisning till att vissa aktörer redan klarar lägre nivåer. Innan nivån beslutas bör underlaget prövas mot representativa projektdata och den föreslagna omfattningen av byggdelar och teknisk utrustning. Samtidigt bör gränsvärdet inte sättas så högt att det saknar styrande effekt. En fördjupad utvärdering och en tydlig skärpningsbana är därför central.

### Beräkningsmetod, areaenhet och täckningsgrad

Enhetliga definitioner och beräkningsregler är avgörande för att resultaten ska kunna jämföras mellan projekt och över tid. BTA som areaenhet kan

bidra till kontinuitet i projektering och uppföljning, medan en täckningsgrad på minst 90 procent och uppräkning till 100 procent kan minska risken att resultat underskattas genom ofullständiga mängduppgifter.

För att kraven ska fungera i praktiken behövs dock tydliga regler för vilka poster som får baseras på standardvärden, hur täckningsgraden ska beräknas, hur osäkerheter redovisas och vilken dokumentation som ska sparas. Boverkets klimatdatabas behöver hållas aktuell och kunna hantera relevanta svenska förhållanden. Nationell vägledning och digitalt stöd bör finnas tillgängliga innan reglerna börjar tillämpas.

## Teknikneutralitet och konsekvensperspektiv

SKR vill understryka att metoden för klimatberäkning behöver utformas så den beaktar konsekvenser i energisystemet i en svensk kontext. Med pågående elektrifiering av industri och transporter och stora risker för effektbrist bör regler, referensvärden och emissionsfaktorer undvika styrning som favoriserar el till uppvärmning framför fjärrvärme. Detta gäller främst användningsskedet, men i mindre utsträckning även byggskedet. Regelverket bör beakta den strävan mot teknikneutralitet som uttryckts i tidigare regeringsskrivelse om byggreglerna för att inte orsaka negativ klimatnytta och bidra till eleffektbrist (Skr 2018/19:152). Vald beräkningsmetod för el och fjärrvärme bör beakta ett konsekvensperspektiv, inkluderat effekter på marginalen i ett nordeuropeiskt elsystem. Inom ramverket Green House Gas Protocol finns både redovisning baserat på medelvärden och projektansats med marginalvärden. Metoden bör även beakta nyliga förslag från Energimyndigheten om redovisningsprinciper för avfallets fossila innehåll, som allokerar detta till producenter av avfall snarare än till förbränning i fjärrvärmen.

SKR ser i detta sammanhang positivt på att gränsvärdet föreslås avgränsas till byggskedet. Det innebär en förenkling och minskad risk för felstyrande faktorer under användningsskedet. Samtidigt finns en risk att missa värdet av livstidsförlängande åtgärder i byggskedet, varför omfattningen bör utvidgas efterhand som erfarenhet och metodfrågor utvecklas.

## Övergången från lagen om klimatdeklarationer

Förslaget att upphäva den nuvarande lagen om klimatdeklarationer från april 2027 och införa nya krav i etapper från 2028 och 2030 riskerar att skapa ett mellanrum där klimatberäkningar och inrapportering upphör för projekt som inte omfattas av de nya kraven. Det skulle kunna bryta kunskapsuppbyggnad, minska tillgången till jämförbara data och försvaga incitamenten att beakta klimatpåverkan tidigt i projekteringen.

Kontinuitet i beräkning, rapportering och registerhållning under hela övergången bör säkerställas. Innan det befintliga registret avvecklas behöver det klargöras hur historiska uppgifter bevaras, görs sökbara och kan användas för uppföljning, forskning och jämförelser. Det bör även säkerställas att pågående projekt får tydliga övergångsbestämmelser och att byggherrar inte möter motstridiga krav eller onödig dubbelrapportering.

## Kontroll, tillsyn och kommunal finansiering

Boverket föreslår att byggnadsnämnderna kontrollerar redovisningen inom ramen för PBL. En sådan ordning behöver skilja mellan byggnadsnämndens ordinarie prövning av byggprocessen och en specialiserad granskning av klimatberäkningars metodik, mängdunderlag och klimatdata. Det finns risk för varierande bedömningar mellan kommuner om kompetens, kontrollrutiner och digitala verktyg inte är gemensamma.

Boverket bör fortsatt ha ett tydligt nationellt ansvar för metod, register, vägledning, stöd och uppföljning. Om byggnadsnämnderna tilldelas nya kontrolluppgifter måste uppgifterna vara finansierade i enlighet med finansieringsprincipen, och resurs- och kompetensbehovet ska vara utrett före ikraftträdandet. Det bör också finnas en tydlig ansvarsfördelning för kontroll av beräkningarnas innehåll respektive formell redovisning.

## Register, klimatdata, vägledning och systemstöd

SKR tillstyrker fortsatt utveckling av Boverkets klimatdatabas och energideklarationsregister samt nationellt digitalt stöd för inrapportering och handläggning. Det är viktigt att samma uppgifter inte behöver tas fram flera gånger och att uppgifter kan återanvändas genom projektering, upphandling, byggprocess och förvaltning. Vägledningen bör omfatta både byggherrar och byggnadsnämnder och innehålla konkreta exempel för olika byggnadstyper.

Boverket bör samråda brett med kommunala och regionala fastighetsorganisationer, byggnadsnämnder, branschaktörer och metodexperter. Samrådet bör särskilt behandla samhällsviktiga byggnader, osäkerheter i klimatdata, upphandlingskonsekvenser och hur klimatkrav samspelar med krav på beständighet, brandsäkerhet, fukt, buller, tillgänglighet och god inomhusmiljö.

## Sanktioner och rättssäker tillämpning

Sanktioner kan bidra till efterlevnad men behöver vara proportionerliga, förutsebara och förenade med tydlig vägledning om när de ska tillämpas. Det bör framgå hur avvikelser, felaktiga underlag, rättelser och gränsvärdesöverskridanden ska hanteras. En sanktion bör inte ersätta stöd och tidig dialog som gör det möjligt att korrigera brister innan byggprocessen nått ett skede där åtgärder blir mycket kostsamma eller omöjliga.

Sveriges Kommuner och Regioner

Palle Lundberg
Verkställande direktör

Ola Odebäck
Avdelningschef